

ואם זה היה הבן או הבת שלך?

בימים של מחלוקת ושנאה גוברת, חשוב להכיר את הדרך בה אנו יכולים, למרות הכול, לחיות בשלום האחד עם השני.

"אל תקשיב להם"

השבוע כולם תמהים על מה שקורה בישראל והמריבה הגדולה שם. משום מה, עד עתה הנושא כמעט ולא דובר בתקשורת האמריקאית, ודווקא השבוע זה עלה לכותרות הראשיות, כאשר אין יום שהמשבר בישראל לא מופיע בתקשורת.

רבותיי, את מה שקורה בארץ אפשר להגדיר במילה אחת: טרגדיה.

על מה המריבה ומה הם הסיבות שהביאו לכך, את זה אני ישאיר לכל אחד שיחקור את הנושא לבד. השאלה היא מה אנחנו אמורים לעשות, מה צריכה להיות התגובה של יהודי שלא גר בישראל ולא מעוניין להתערב במחלוקת. איך אנחנו יכולים לעזור.

אני רוצה לחלוק אתכם סיפור על מריבה או יותר נכון, מלחמת אחים בתקופת בית שני, מלחמת אחים שהביאה לסופה של שלטון המכבים.

זה קרה כשמונים שנה אחרי נס חנוכה, (כאשר המכבים גירשו את היוונים מארץ ישראל). אחרי פטירתה של שלומציון המלכה, נלחמו שני בניה, הורקנוס ואריסטובולוס, על כתר המלוכה. לכל אחד היו אנשים בצד שלו, כאשר אחד היה בתוך ירושלים והשני מחוצה לה.

זה שהיה מחוץ לירושלים גייס את חרתת מלך ערב שיבוא לעזור לו להילחם באחיו. יהודי גייס מלך גוי שיעזור לו להילחם באחיו היהודים, והם באו ועשו מצור על ירושלים.

באותם ימים חי בירושלים איש קדוש בשם חוני המעגל. מדוע קראו לו

חוני המעגל? מסופר שפעם אחת הייתה בצורת קשה בארץ ישראל. באו תלמידיו של חוני וביקשו ממנו שיתפלל עבורם לקב"ה שיוריד גשם. חוני התפלל ולא ירדו גשמים. "מה עשה, עג עוגה ועמד בתוכה ואמר לפניו: 'רבנו של עולם בניך שמו פניהם עלי' נשבע אני" שאיני אז מכאן עד שתרחם על בניך". החלו לרדת טיפות של גשם. פנה חוני כלפי שמים ואמר: "לא כן שאלתי, אלא גשמי בורות, שיחין ומערות. התחילו לירד בזעף". הגשמים היו חזקים כל כך שיכלו להחריב את העולם. חוני התפלל שוב לקב"ה ואמר: "לא כך שאלתי אלא גשמי ברכה! ירדו כתקנך" (תענית כג, א).

אותו חוני המעגל חי בירושלים בזמן המצור. אנשי ירושלים שידעו שתפילותיו מתקבלות והם בקשו ממנו שיתפלל עבורם שהצד שלהם ינצח במלחמת האחים.

חוני, איש קדוש, שאהבת ישראל בערה בו קרא: "רבנו של עולם, אדון כל המעשים העומדים מסביב לי עמך הם, והנצורים הם כהניך. בבקשה ממך, אל תפן אל תפילות אלה נגד הללו, ואל תמלא מה שהללו מבקשים על אלה" (חגי ישראל ומועדיו ח"ב עמ' 983).

הוא פנה לקב"ה ואמר לו שלא יקשיב לתפילות שיהודי מתפלל נגד יהודי אחר, כי שניהם אהובים, ושניהם בניך. זאת הייתה תפילתו של חוני בזמן שאירעה מלחמת אחים בעם ישראל.

מסלול כפרה מיוחד

תודה לא-ל שאנחנו לא שם ועלינו להתפלל שלא נגיע לשם, ונקווה שה' יביא שלום על ישראל. הבעיה היא שכשיש ויכוח בין בני אדם, כל אחד סבור שהאמת אצלו, ומה שהוא עושה זה לטובת עם ישראל והשני הולך להמיט חורבן על כולם, ואם כן נשאלת השאלה איך אנחנו אמורים להגיע למצב שאפילו אם אנחנו סבורים שאנחנו צודקים, בכל זאת עלינו לתת מקום לשני אפילו כשלא מסכימים איתו?

בתקופת בית-המקדש הראשון, לקראת סוף מלכות יהודה מלך בירושלים מנשה, בנו של חזקיהו המלך. הוא היה מלך מוכשר שהביא שגשוג למלכות יהודה. 'שוק המניות עלה', והעסקים פרחו והצליחו. לאורך ההיסטוריה של עם ישראל מנשה היה המלך ששלט הכי הרבה זמן, 55 שנים. אבל מבחינה רוחנית הוא הביא חורבן גמור על העיר.

הוא הטמיע בתוך עם ישראל את התרבות האשורית. הוא הכניס את העבודה זרה של הבעל לתוך עם ישראל, ויתרה מזו, הוא העמיד בתוך בית המקדש את פסל האשרה ופסלים נוספים. מנשה שטף את ירושלים עם כל סוגי עבודה זרה שהיו באותם ימים, ובנוסף לכך רצח יהודים רבים שלא רצו לשתף פעולה עם העבודה זרה שלו. עד כדי כך שהתנ"ך תולה את חורבן בית ראשון באשמת החטאים של המלך מנשה.

בספר מלכים מסופר שבעקבות ההתנהגות שלו הקב"ה העניש אותו. מלך אשור שלח את הצבא שלו, והם אסרו את מנשה והוליכו אותו לבבל. המלך הגדול הובא לבבל כאסיר ושם נתנו לו עונש מוות בשריפה. כשהוא ראה שמצבו חמור מאוד, הוא התחיל להתפלל לכל האלילים שהוא עבד שיבואו להושיע אותו. כשהוא ראה שזה לא עוזר לו כלום, הוא נזכר שאביו חזקיהו המלך שהיה מלך צדיק לימד אותו בבית הכנסת פסוק מפרשת השבוע, ואתחנן: "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה? ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו? כי א-ל רחום ה' אלוקיך לא ירפך ולא ישחיתך" (ואתחנן ד, ל-לא).

מנשה אמר לעצמו, אני קורא לקב"ה: "אם עונה אותי מוטב, ואם לאו כל אפיא שוין". אם הקב"ה יציל אותי סימן שהוא האלוקים, ואם לא אז זה כמו כל האלילים האחרים שהם כולם שקר, חלילה.

ממשיכה הגמרא ומספרת: "והיו כל מלאכי השרת מסתמין את החלונות שלא תעלה תפילתו של מנשה לפני הקב"ה, והיו מלאכי השרת אומרים: רבונו של עולם, אדם שעבד עבודה זרה, והעמיד צלם בהיכל, אתה מקבלו בתשובה, אמר להן אם איני מקבלו בתשובה הרי אני נועל את הדלת בפני כל בעלי תשובה! מה עשה לו הקב"ה, חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד

שלו ושמע תחינתו", והציל אותו והחזירו אותו למלכותו בירושלים (ירושלמי סנהדרין י, ב).

מה הפירוש שהקב"ה "חתר חתירה תחת כסא הכבוד"? מנשה עשה כאלו עבירות חמורות שדרכי תשובה היו נעולות בפניו, אבל מתוך האהבה עצמית שהקב"ה אוהב כל יהודי, הוא סלל עבורו 'מנהרה' ודרך חדשה, משהו שלא היה קיים לפני כן כדי לקבל אותו חזרה. ובלשונו של הרבי: "הנה מצד גודל האהבה חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד, שזוהי בחינה נעלית שבה אין שליטה כלל למיימינים ומשמאילים" (מאמר פורים תש"כ תו"מ כ"ז עמ' 417).

תחשוב שזה אחיך

רבותיי, את האהבה הזאת עלינו למצוא אצלנו. גם לאדם שאנו בטוחים שהוא טועה, עלינו ללמוד מהקב"ה ולחתור בתוכנו "חתירה" ופתח חדש שלא היה קיים, ולמצוא דרך לאהוב אותו.

השאלה היא איך מגיעים לכך.

בשנת תשל"ב חמי השליח הרב לייב שי' אלבסקי לקח קבוצה של סטודנטים 'היפיס' מקליבלנד לבקר בארץ הקודש. בזמנו לא היו הרבה מלונות כשרים, ומשום מה הוא נחת עם הקבוצה לשבת במלון ויז'ניץ בבני ברק.

בשבת אחרי-הצהריים הוא לקח אותם לטיול ברחובות בני ברק. אתם יכולים לתאר לעצמכם שהם מאוד בלטו בנוף המקומי? באותם ימים ברחוב החרדי לא ידעו בכלל מהמושג של הפצת יהדות וקירוב יהודים לתורה. בבני ברק רכבים לא נוסעים בשבת, כולם מתהלכים בחוצות העיר עם שטריימלאך וקפוטות, והוא הסתובב עם קבוצה שנראית אחרת לגמרי, עם שערות ארוכות עגילים באף וכו'.

ואז הוא שומע מאחוריו אדם פונה לחברו ואומר: "אם החב"דניקים רוצים

להתעסק עם החברה האלה, שיעשו את זה בכפר-חב"ד. מדוע הם מביאים אותם לעיר שלנו, לבני-ברק? הרב אלבסקי אפילו לא הסתובב לראות מי הוא האדם שאמר את זה, אלא המשיך בדרכו.

שנה מאוחר יותר הוא מקבל טלפון מישראל. האיש שעל הקו מספר לו שהוא ראה אותו עם הקבוצה שלו בבני ברק באותה שבת. הוא גילה לו שהוא היה האיש שתהה בקול מדוע הוא מביא את החומר הזה לבני ברק, וכעת הוא רוצה להתנצל על הדברים שאמר.

ואז הוא גילה לו את הסיבה האמיתית לטלפון שלו. לאותו יהודי יש אחות שהייתה גרה בבני ברק, ולאט לאט עזבה את היהדות וברחה לארצות הברית. כעת היא יוצאת עם בחור לא יהודי. אותו בני ברק ביקש את עזרתו של הרב אלבסקי אולי הוא יכול למצוא אותה ולנסות להחזיר אותה ליהדות. חמי סיפר לי שהוא טיפל במקרה הזה ובאמת עזר להם.

מה קרה פה? בהתחלה אותו אחד לא היה מוכן לקבל יהודי שלא נראה בדיוק כמוהו, אבל כשהיה מדובר באחותו לפתע כל הסיפור השתנה.

זוהי גם הדרך איך עלינו להסתכל על המריבה האחרונה. כל אחד צריך לחשוב איך הוא היה מתנהג אילו הבן שלו היה בצד השני של המפה. אז הוא כבר היה מוצא את הדרך כדי שלא לתת לחילוקי הדעות להרוס את היחסים ביניהם, והיה עושה הכול כדי לחיות עם בנו בשלום.

ואם כן, בפעם הבאה כשאנחנו פוגשים יהודי שמתנגד מאוד לכל מה שאנו מאמינים, עלינו לשאול את עצמנו: "ואם זה היה הבן או הבת שלי?"